

Harri Huhtamäen kiitospuhe 10.10.2016

Arvoisa opetus- ja kulttuuriministeri, arvoisa neuvottelukunnan puheenjohtaja ja jäsenet, arvoisat palkitut ja kutsuvieraat.

Kun aloitin Yleisradiossa lähes päivälleen 38 vuotta sitten, pääsin ja jouduin parin vuoden jälkeen Ylen ehkä suurimpaan radioprojektiin, mitä koskaan on tehty, nimittäin Orwellin Vuonna 1984. Tuo projekti oli itselleni oppimisen ja tekemisen korkeakoulu tuottajana ja tekijänä. Moniosaisessa kokonaisuudessa ei kuvitettu Orwellin romaania, vaan haettiin silloisia vastauksia maailmalta kirjassa esiintyviin teemoihin. Yksi niistä oli: **Tieto on valtaa.**

Tuskin Orwell oivalsi kirjoittaessaan tuota iskulausetta, miten kattava siitä tulisi. Mutta tiedon ja vallan suhteet ovat myös tulleet monimutkaisemmiksi sitten Orwellin päivien. Perinteiset tiedon tuottamis- ja jakamisinstituutiot ovat rapautuneet rajoiltaan ja digitalisaatio, internet etunenässä on muuttanut tiedon ja vallan olemusta. Samalla epätieto, vääristely, valheet ja huuhaatieto ovat lisääntyneet eksponentiaalisesti. Tiedon kasvu ei välttämättä ole lisännyt tietoisuutta. Ehkäpä Orwellin toinen iskulause Eläinten Vallankumouksesta kuvaa tätä:

Kaikki ovat tasa-arvoisia, mutta toiset ovat tasa-arvoisempia kuin toiset.

Eriarvoisuuden lisääntyminen ruokkii myös ihmisten epäluottamusta tietoon ja tiedonvälitykseen. Mutta tuottajana olen myös joutunut yhä enemmän harjoittamaan lähdekritiikkiä ja selittämään tekijöille, että mielipide ja fakta ovat eri asioita.

Orwellin Vuonna 1984 oli kuvaus totalitarismista, esikuvana Stalinin ajan Neuvostoliitto, mutta kirjan esittämä paradoksi pätee kaikkeen kasvatukseen, opetukseen ja tiedonvälitykseen:

Sinä haluat, mitä me haluamme.

Miten välttää, ylittää tai ohittaa tuo paradoksi? Cajanderin kielellä: Siinäpä pulma. Ei haaste.

Mutta tänään me haluamme juhlia tätä palkintoa. Hienon perustelun löytää Jussi Nuortevan artikkelista palkinnon historiasta:

Monia palkintoja voittanut kirjailija Kaari Utrio, joka 2002 sai tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon monipuolisesta elämäntyöstään, on puolustanut voimakkaasti nimenomaan valtion myöntämiä palkintoja. Valtion antama palkinto on Utrion mukaan erilainen kuin muut sen vuoksi, että palkittavien valinnassa noudatetaan lähes tieteellisen tarkkaa arviointimenettelyä.

Luulen että kaikki palkitut ovat samaa mieltä Kaari Utrion kanssa.

Ja vielä toinen sitaatti samasta artikkelista:

Ne jotka pitkästä urastaan ja ansioistaan huolimatta ovat jääneet palkitsematta, voivat puolestaan lohduttautua sillä, ettei edes kansallisrunoilija Runeberg yltänyt palkintoon kovassa kilpailussa.

Omasta puolestani haluaisin kiittää täällä läsnä olevaa kolmea henkilöä: Ylen draaman tuottajaa Pekka Ruohorantaa, joka muuten aloitti uransa Orwell-projektin toisena ohjaajana ja Radioateljeen äänisuunnittelijaa Pekka Lappia, joka myös aloitti Orwellissa vakituisen ateljee-uransa. Sekä vaimoani Ulla Huhtamäkeä kärsivällisyydestä, kritiikistä ja tuesta.

Kaikkien palkittujen puolesta, suuri kiitos.